משה וברוריה ליזרוביץ'

משה ליזרוביץ'

בן חוה ואליעזר. נולד בשנת תרנ"ח (1898) בפתח-תקוה. אמו נפטרה בילדותו ואביו מסר אותו ואת אחיו הבכור ישראל לטיפול אחיות האם.

משה גדל בביתם של בנימין ואיטה שינפלד ולמד בבית ספר עממי פיק"א בפתח תקווה. בגיל 14, בתום לימודיו עבד כפועל חקלאי בשדות ובפרדסיה.

ברוריה ליזרוביץ'

בת רחל וקדיש קירז'נר, אחות של אליהו, רבקה, יהודה, יעקב ושמעון. נולדה בשנת תרס"ט (1909) ברחובות והתחנכה בבית-הספר "חביב" בראשון לציון.
כשהייתה בת 17, אמה נפטרה ממחלה ממארת. באותה שנה, הכירה את משה שהגיע באחד מלילות שבת בקיץ, רכוב על סוסו למושבה. ברוריה שרה את השיר "מה יפים הלילות בכנען" והוא נמשך לקולה. עד מהרה השניים הפכו לזוג.

השירות הצבאי של משה

אחרי כיבוש ארץ-ישראל בידי הבריטים, משה הצטרף בעקבות קריאת המוסדות הלאומיים למשטרה המעולה. אחר-כך הועבר למשטרה הארצישראלית ובה הגיע לדרגת קצין.

השירות הצבאי של משה

בשירותו רכש גם את חיבת הערבים ואלה כינוהו שייח' מוסא. הוא נחשב לקצין מצטיין וצוין לשבח בספר "אביר הגליל" של דאגלאס דאף על המשטרה הארצישראלית. ב-1935 הצטרף לשירות ה"הגנה" וכן היה פעיל במסדר "בני ברית".

הקמת המשפחה

בשנת 1924 קצין המשטרה, משה ליזרוביץ׳ וברוריה קירז׳נר נישאו. מאז ליוותה אותו בתפקידיו במשטרות נצרת, צפת, בית-הסוהר ״נור-אל-שמס״ שליד טול-כרם ובית-הסוהר בעתלית.

הקמת המשפחה

ברוריה נודעה ביחסה החם לבריות, דאגה לאסירים היהודים בבתי-הסוהר וגם קשרה קשרי ידידות עם נשות הקצינים והשוטרים הערבים. לזוג נולדו שלושה ילדים: רחל, יפרח וחגי.

הקמת המשפחה

המשפחה גרה בצריף הדרומי של מחנה הסגל שלרגלי ההר, מדרום-מזרח למחנה האסירים. בשל היותם המשפחה היהודית היחידה במקום, ניסו חבריו של משה להשפיע עליו לעבור למושבה עתלית. משה סירב כי לא האמין שהערבים יתנכלו לו, הרי לא מעט מהאסירים הערבים במחנה עתלית עבדו בביתו ואהבו אותו הודות ליחס הטוב שקיבלו ממנו.

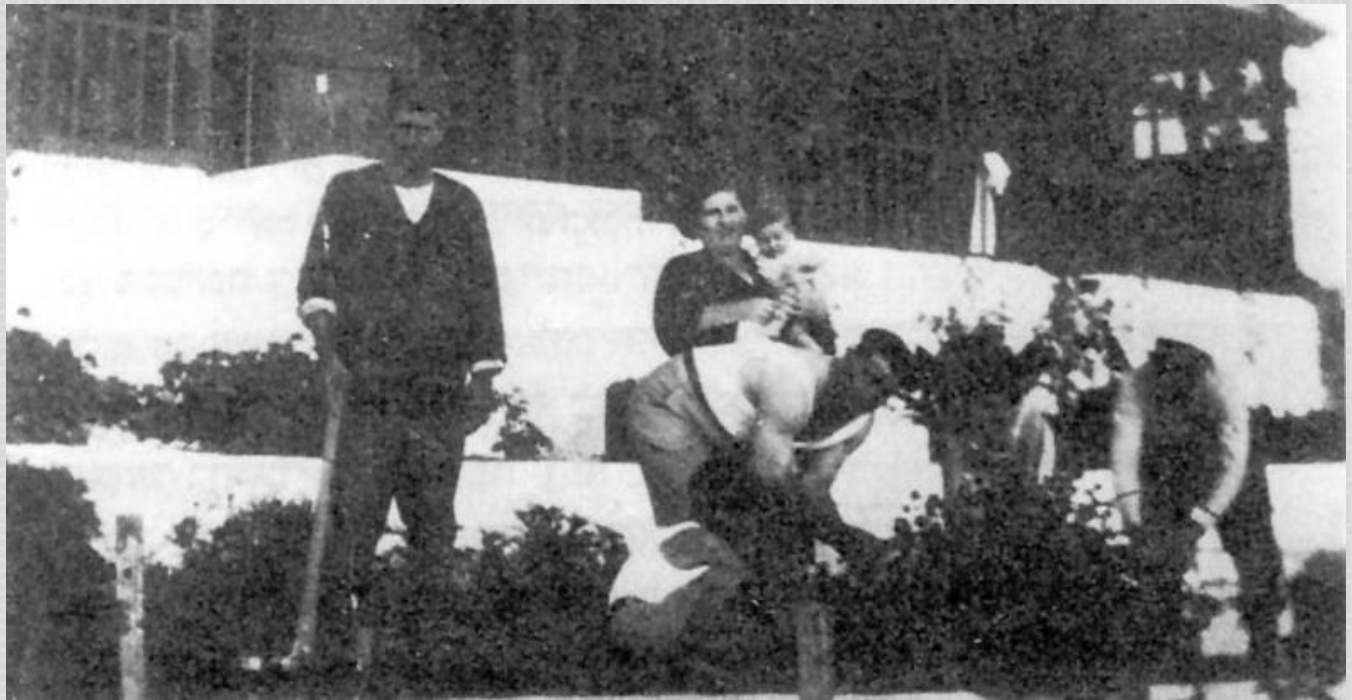

אליהו קירז׳נר

בן רחל וקדיש, נולד בשנת 1904 בראשון לציון. הוא למד בתלמוד תורה ובבית ספר "חביב". הצטרף לאביו ואחיו בעבודות הבניין והיה לקבלן עצמאי.

בשנת 1927 נישא לאסתר סלומון, וכעבור שנה עברו למלבורן שבאוסטרליה שם היה לסוחר מצליח ופעיל בקהילה היהודית, אך הגעגועים החזירו את המשפחה לארץ בשנת 1933. בכסף שהביאו בנו בית בנחלת יהודה, ואליהו היה לפעיל ציבור ולחבר ה"הגנה".

אליהו קירז׳נר

בשנת 1938 נענה אליהו להצעת גיסו משה לקבל על עצמו עבודות בניין קבלניות במחנה זה. ביום כ׳ באב תרצ״ח (16.08.1938) הוא נחטף עם אחותו ומשפחתה בעתלית ונרצח בידי כנופיית ערבים. אליהו היה בן 34 במותו. הניח אישה אסתר וארבעה ילדים: אברהם, מרדכי, רחל ואורה.

פרשת החטיפה

ב-16 באוגוסט 1938, בבוקר יום החטיפה, אליהו בן ה34, אחיה של ברוריה, ביקר את המשפחה כי משה עבר ניתוח להוצאת שקדים. משפחת ליזרוביץ' ערכה מסיבה בביתה כי לעמיתיו לעבודה של משה, לפני שתצא לחופשה בקפריסין. בשעה 10 :23 פרץ כוח ערבי בפיקודם של יוסף חמדאן ועבדול כרים חג' מחמד, ממנהיגי המרד הערבי, בסיוע של תושבי הכפר עין חוד שעבדו במחנה והכירות את נהלי השמירה במחנה.

פרשת החטיפה

בליל 16–17 באוגוסט 1938, התקיפו כ-200 מאנשי הכנופיה את מחנה המעצר הסמוך עתלית, בו כלאו הבריטים את אנשי הכנופיות הערביות והעבידו אותם בפרך. מטרת התוקפים הייתה לשחרר את אסירי המחנה. הם התקדמו לעבר המחנה בקבוצות קטנות, התגברו על מספר זקיפים ונטלו את נשקם.

פרשת החטיפה

כמה תוקפים הגיעו לבית בו התגוררו קצין המשטרה היהודי משה לזרוביץ׳, סגן מפקד המחנה, ובני משפחתו. התוקפים הפתיעו את בני הבית בשנתם.

קרוב לחצות, התעוררו ילדי המשפחה לשמע היריות ורצו למטבח. משה שהיה יחף, לקח את אקדח התופי שלו, חתך את רשת החלון והוציא את כולם החוצה. שני הבנים היו יחפים ולבושים בגופיה ותחתונים בלבד והסתתרו בין הסלעים שמאחורי הצריף עד שגילה אותם ערבי אחד. מיד הוקפו בעשרים ערבים חמושים.

התוקפים שבו את ששת בני המשפחה: משה, ברוריה, שלושת ילדיהם (חגי בן שנתיים וחצי, יפרח בן 8 ורחל בת 12) ואחיה של ברוריה, אליהו.

פרשת החטיפה

השוטרים הבריטים שהיו במחנה פתחו לעברם באש ממקלעי "לואיס". התוקפים ניתקו את קווי הטלפון מן המחנה, אך האש הנותבת שירו המותקפים הובחנה על ידי תחנות המשטרה שבסביבה ולמקום הוחשה תגבורת של המשטרה ושל חיילי הרגימנט המלכותי של מערב קנט, שהיו מוצבים בסביבה.

בבוקר שלמחרת פתחו הבריטים בחיפושים נמרצים אחר החטופים, כשהם נעזרים בכלבי גישוש ומטוס שחג מעל. נמצאו סימני דם שגרמו להשערה כי חלק מן התוקפים נפצעו. העקבות הוליכו לכיוון הר הכרמל.

נפילתם

המשפחה נחטפה והובלה לגבעת אורנים כדי להתייצב בפני "בית דין" שדה, ה"שופטים" קבעו כי הגברים יומתו, האישה והילדים יתאסלמו. החל ויכוח מי יזכה ויאנוס את הנשים.

משה בן ה-40 וגיסו אליהו בן ה-34 נורו למוות במקום. ישנה סברה כי ברוריה סטרה לאחד ה"שופטים" ולכן ספגה מכות.

בעלה משה התערב ונרצח. היא בתגובה נפלה מהסוס עליו הועלתה והגיבה בצעקות וקללות ונורתה למוות בגיל 29.

נפילתם

הילדים הובלו על גבי סוסים בליווי אנשי הכנופיה כשגופותיהם של ההורים והדוד נלקחו כדי שהיהודים והבריטים לא ימצאו אותן. הילדים עברו מסע מפרך של שלושה ימים עם השובים עד שוחררו בעקבות לחץ של אנשי דת מקומיים.

המסע של ילדי משפחת ליזרוביץ'

המשפחה נחטפה והילדים הופרדו מהמבוגרים בדרך לעין חוץ', כאשר רחל וחגי רכובים על סוס אחד ויפרח על סוס. נשמעה צעקה של האם ברוריה ולאחר מכן יריות.
במשך שעות הילדים רכבו בהרים ובערב הגיעו לכפר ורחל הופרדה משני אחיה. כיוון שדברה ערבית שוטף התחננה בפניהם שלפחות ישאירו עמה את חגי בן השנתיים אך הם סירבו. הם המשיכו לרכוב במשך שעות רבות וכך במשך ימים רכבו בלילות ונחו ביום בכפרים.

המסע של ילדי משפחת ליזרוביץ'

תוך כדי הרכיבה, אנשי הכנופיה ניסו להיטפל לרחל ורף אבו-דורה מפקד הכנופיה נסה לאנוס אותה, אך רחל התנגדה וכשהוא ראה שהיא קיבלה וסת, דחף אותה בכוח. במהלך שלושת הימים האלה, ערבי אחד הגן על רחל ושמר עליה מפני אחרים שניסו להיטפל עליה.

במהלך הרכיבה נחתכה רחל מפגיון ואיבדה דם רב. היא נלקחה לרופא נוצרי בכפר שטיפל בה. ביום שישי בערב, המפקד אבו-דורה הודיע לרחל כי החליט לשחררה עם אחיה בבוקר וכי למחרת יוכלו להיפגש עם הוריהם.

אבו דורה

המסע של ילדי משפחת ליזרוביץ'

אבו-דורה הכריח את רחל לכתוב מכתב שיפורסם לעיתונים "דבר" ו"הבוקר". הוא הכתיב לה בערבית והיא כתבה בעברית, כשהוא מאיים שאם לא יפרסמו את המכתב בעיתון, יהרוג אותה בלילה.

הילדים שוחררו בקרבת קיבוץ משמר העמק. רחל ויפרח נשאו את חגי הקטן בתורות והם החלו לחפש אחרי היישוב היהודי.

כשהגיעו לגדר התיל של הקיבוץ, השומר כיוון אליהם רובה וצעק שיסתלקו כי חשב אותם לערבים בשל לבושם. רחל השיבה: "אנחנו יהודים, אנחנו הילדים של הקצין ליזרוביץ'!". השומר רץ אליהם נרגש והכניסם לחצר כשהוא רץ לקרוא לאנשים.

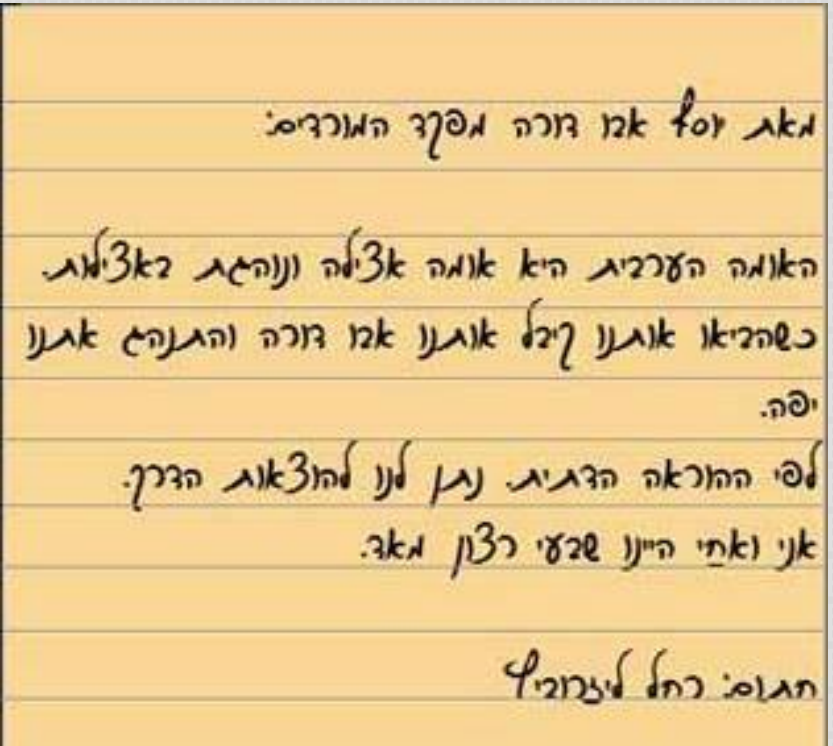
מאת יוסף אבו דורה מפקד המורדים

האומה הערבית היא אומה אצילה ונהנית באצילות
כשהביאו אותנו לכפר אותנו אבו דורה והתנהג אתנו
יפה.
לפי המראה הדתית נתן לנו להתאות הדרך.
אני ואתי היינו שבעי רצון מאד.

תרגום: רחל ליזרוביץ

החיפושים

עם היוודע דבר החטיפה, הבריטים החלו בחיפושים רגליים ובמטוסים באוויר. מייג'ור קלמן כהן מזיכרון יעקב התמנה לחקור את הפרשה אך גם אנשי הבולשת לא הצליחו לדובב את התושבים וראשי הכנופיות. גיסה של ברוריה, אברהם גורדון, הציע פרס כספי גבוה כדי לשכנע את הערבים, אך דבר לא עזר. יצחק בן צבי, יו"ר הוועד הלאומי, העמיד תקציב מיוחד לאיסוף המידע אודות מקום הקבר וראיות נגד אבו-דורה כדי להעמידו לדין באשמת רצח, אך לאחר שנתיים החקירה נגנזה.

15.11.79

תיק סגור

יום ה', שעה 21.30

ב שנת 1938, מאשר נקדימון רוגל, כיום מיטאי, תפריטאי ואיש־רדיו ותיק, היה נער בן 13, הסעירה את ארץ־ישראל, תעלומת היעלמו של הקצין לזרוביץ, אשר זכתה ל„כיסוי"

נרחב בכל אמצעי התקשורת של הימים ההם. ורבים מפרטיה לוטים בערפל עד עצם היום הזה. הקצין משה לזרוביץ, בסוף שנות השלושים לחייו, ישב עם אשתו ברוריה, שלושת ילדיהם (רחל בת 12, יפתח בן 8 וחגי בן שנתיים וחצי) והדוד אליהו קירזנר, בצריף קטן בשולי מחנה־המעצר בעתלית. באחד הלילות תקפה כנופיית ערבים את המחנה וחטפה את כל בני המשפחה שהיו אותה שעה בצריף הקטן. החוטפים הפרידו את הילדים מן המבוגרים. הבת הגדולה רחל הושבה כיום בירושלים ואחיה יפתח, זוכרים היטב אף שהיו צעירים מאוד בזמן ההתרחשות הדראמטית, את זעקת האם ואת נפץ היריה היחידה שנשמעה מיד לאחר־מכן. שלושה ימים היו הילדים עם שובים הערבים, עד שהם נטשו אותם בספתיע. באחד הלילות ליד קיבוץ משמר־העמק.

החוטף, יוסף סעיד אבו־דורה, מפקד כוחות המרד הערבי באיזור ג'נין והצפון, נאסר כעבור שנתיים ונידון למות על רצח מוכתר הכפר רומאנה שלרגלי הרי ג'נין, גם כשחבל התליה היה כרוך לצווארו, סירב אבו־דורה להודות בחטיפת משפחת לזרוביץ בעתלית ולגלות מה עלה בגורל החטופים. הוא נשא עמו לקברו תעלומת רצח, שהמשיכה להסעיר את הארץ שנים רבות לאחר־מכן. התעלומה נפתרה בחלקה כעבור 25 שנים, במבצע הקירה מופלא שיזם קצין משטרת ישראל שלמה בן־אלקנה.

הפרשה המסעירה שבה ועלתה בזיכרונו של בימאי הטלוויזיה נקדימון רוגל, כאשר ביקר לפני כשנה בביתו של אהרן אבן־חן, עיתונאי בדימוס הושב כיום בראש־פינה. רוגל שוחח עם אבן־חן על פרשת תל־חי (שתיעד בסרט אשר הוקרן לא־מכבר על המסך הקטן). אגב כך, עלתה בשיחתם פרשת הקצין לזרוביץ. רוגל החליט להביא את סיפור־הפרשה בסרט טלוויזיה, שיגסה להתחקות על עקבותיהם של הרוצחים והברי־צחים על־ידי ראיונות עם עדים למעשים, בכללם ערבים שהיו חברי הכנופיה, וצילום של המקומות שהתרחש בהם המאורע, כפי שהם נראים היום.

שני עדים בפרשה אינם משתתפים בסרט: בנו של הקצין לזרוביץ, חגי, שהיה באותם ימים בן שנתיים וחצי, ונהרג בשנת 1940 בהפצצה על העיר תל־אביב. וקצין המשטרה בדרי־מוס, שלמה בן־אלקנה שסירב להתראיין בסרט, בטענה שרצונו להבר ספר על הפרשה.

טלוויזיה

17.30 פורקן: התחול שפול — התחתי מארח הפעם את ציפי שביט.
18.00 מה הענייינים
18.02 (ע) קרקס
19.00 (ע) יש לי שאלה
19.30 (ד) הדשות
20.00 פרשת השבוע
20.00 לפראת שידור
21.00 מכם לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 תעודה — „חיים סגור", סיפור חטיפתם של הקצין משה לזרוביץ, אשתו ברוריה, שלושת ילדיהם וחד דוד אליהו קירזנר, פרשה שקעקעה את הישוב היהודי בארץ־ישראל בי קיץ 1938. בקיצוסם של מאורעות הדמים, פוסיף הקצין משה לזרו־ביץ להתנורר עם משפחתו בצריף שבשולי מחנה האסירים בעתלית. בי אחד הלילות תוקפת כנופיה את הי המשפחה, מפרידים את הילדים מן המבוגרים, שלושה ימים היו הילדים בשבי הכנופיות עד שנטשו אותם, בעבר אחד, ליד קיבוץ משמר העמק. 25 שנה חיה נורלם של משה ו ברוריה לזרוביץ ואליהו קירזנר בי חזות תעלומה. תעלומה שנפתרה בי מבצע חקירה מופלא של קצין משט־ טרת ישראל שלמה בן־אלקנה

טלוויזיה 21.30

תעודה:

חטיפתו של הקצין לזרוביץ

תעלומה שהסעירה את הישוב היהודי בארץ־ישראל בשנת 1938: פרשת חטיפתם של קצין־המישטרה היהודי משה לזרו־ביץ ומישפחתו על־ידי כנופיה ערבית. נקדימון רוגל מעלה את הפרשה מתהום הנשייה ומציג אותה על כל גילגוליה.

תיק סגור: הקצין משה לזרוביץ

באמצעות מיסמכים ועדויות, לרבות עדויות הילדים ששוח־ררו שלושה ימים לאחר החטיפה, מנסה רוגל לשחזר את הפרשה, לגלות פרטים שנותרו בגדר תעלומה עד היום הזה ולתאר את שלבי גילוי קברם של לזרוביץ, רעייתו וגיסו לאחר 25 שנה, שבמהלכן היה מקום קבורתם לוט בערפל.

כבסרט מתח בלשי חושף רוגל בסרטו התיעודי את התעלו־מה צעד־אחר־צעד תוך כדי הצגת פרק חשוב בהיסטוריה של הישוב היהודי בתקופת מאורעות הדמים של השנים 1936־1939.

החיפושים

יפרח ורחל ניסו לאורך השנים לגלות את מיקום קברם של הוריהם במוסדות וכפרים שונים, אך ללא הצלחה. ב-1962, פנתה רחל על העיתונאי אהרון אבן חן, ויחד עם עורך "מעריב", אריה דיסנצ'יק, הטילו לחץ על מפכ"ל המשטרה רב ניצב יוסף נחמיאס והקצין שלמה אריה בן אלקנה לחקור מחדש את הפרשה ולהביא את הגופות לקבר ישראל.

מימין לשמאל: רחל, חגי ויפרח, אוגוסט 1938, צולם בידי יואל לוטן, חבר משמר־העמק. יפרח לזרוביץ, רחל לנציצקי־לזרוביץ

רצח משולש בעתלית

מי הנרצחים? מי רצח אותם? והיכן מקום קבורתם? ב„תיק סגור", סירטו התעודי של נקדימון רוגל, על פרשה מימי הישוב בארץ בשנת 1938. ביום ה' בטלוויזיה

מאת נחום שרביט

עלומת חטיפתו והירצחו של קצין מישטרה יהודי בשנת 1938 יולא נתברר. אלא כי חלקה כעבור עשרים וחמש שנים — תועלה בסירטו ה' תיעודי של נקדימון רוגל „תיק סגור" שוקרן על מסך הטלוויזיה ביום חמישי בשעה 21.30.

הפרשה החלה ריקון 1938. המרד של ערביי ארץ־ישראל שכתן נגד השילטון הבריטי והישוב היהודי — היה בשיאו. ב־16 באוגוסט התקיפה כנופיה בת כ־100 ערבים את בתנה־האסירים בעתלית, במחלקה חסר־הזיקפים את בני פרשי־מת הקצין משה לזרוביץ. שהתגוררה ב־מקום. הם נטלו עימם את האב, משה, האב ברוריה, הבנים אליהו קירזנר ואת שלושת ילדי המשפחה — רחל בת ה־12, יפרח בן ה־8 וחגי בן השנתיים ו־חצי. הילדים שיחררו כעבור שלושה ימים. הנערה שבתם, רחל — זוכרת, כי שמעה את צעקת אמה, יריה, ואחר־כך דממה.

לימים נתברר, כי המבוגרים נרצחו. חשמש, מנהיג הכנופיות הערביות באי־זור בינין והצפון, יוסף סעיד אבו־דורה ניתפש כעבור שנתיים וחמיש הכל. מקום קבורתם לא נודע, אלא רק לאחר עשרים וחמש שנים בעיקבות חקירה מחודשת שערך קצין חעיר במישטרת ישראל.

*

ה חטיפה בעתלית זיעזעה את הישוב ה־יהודי בארץ. שמנה אותם ימים כ־400 אלף נפש. קרסו לחטיפה. באותו קיץ. חטיפתם של שלושה צעירים שעבדו ב־שדות גבעת־עדה וחטיפתו בשרון של מנהל יהודי במע"ץ. כעבור שלושה ימים לאחר החטיפה בעתלית. אור ליום השבת בחודש אוגוסט. נילה שומר ליד בית־המשאבה הישן של קיבוץ משמר־העמק. שלוש דמויות קטנות. ספק צעדות. ספק זוחלות. תחילה חשש מפני התקפת ערי־בים ורצה לפתוח באש. אך מיתאום שמע צעקות של ילדה: „אל תירה. אנחנו ילדי לזרוביץ".

הילדים נעזבו בשדה נשאו עימם מיכתבים שהועדו לפירקום בעיתונים ה־עבריים. כותבם אבו־דורה. כתב. כי הוא משחרר את בני הקצין כמחווה אצילי־של האומה הערבית הלוחמת. שאין לה ענין בהרגנת ילדים. המשוחררים לא ידעו לספר הרבה על גורל הוריהם. לי־דבריהם. הופרדו מהם מיד לאחר „חטי־פה". עיניהם נקשרו והם הוריכבו על סו־סים והועברו מכפר לכפר.

הבריטים לא חסכו כל מאמץ למצוא את החטופים המבוגרים. וכמוהם. גם ה־שיי — שירות הידיעה של ההגנה. בין המחוקרים הבריטים היה מושל מחוז בינין סידני מוסס. הוא המעיל רשם מודיעין ובאמצעותה כימעט שעלה בידו ללכוד את אבו־דורה. שהתארח בבית מישפחת אלאחמד בכפר רומאנה. אבו־דורה. בעבר סבל בתחנת הרכבת בבנימינה ובזכרון יעקב וסוכר משקאות ברחובות חיפה. בי־סרם חסך למנהיג כנופיות צמא־דם — הצלחת להימלט. אחד משליחיו רצח את מוסס. רודפו. הוא ניכנס למישרדו בי־בינין וירה בו תשע יריות. אבו־דורה נקם גם במארחו בני מישפחת אלאחמד מכפר רומאנה ורצח את רשאר. מוכתר הכפר. רצח זה. אחד מני רבים שאופיינו את ה־סירוי המנהלי ששרר בתקופת המרד. ה־ערבי — הוא שהביא כעבור שנים אחדות את אבו־דורה לעמוד התלייה.

*

גורלם של החטופים לא נודע. עם זה — היה ברור. כי נרצחו. המאורעות נס־תיימו. בינתיים פרצה מילחמת־העולם־השנייה. הפרשה נשכחה. הנצבים העליון הבריטי אישר קיצבה קטנה לילדי לזרוב־ינין. שאביהם הי. בחזקת נעדר. התיק נסגר.

בשנת 1940 נתפש אבו־דורה בעבר־הירדן. הוא הוסגר לשילטונות ארץ־ישר־ראל. חוקריו עימתו אותו עם רחל בתו של לזרוביץ. היא זיהתה אותו בודאות ונגילה כפני החוקרים את סיפור החטיפה כמשב זיכרונה. אבו־דורה הכחיש הכל. „כזבה" (שקרנית) — הוא צעק בפניה.

ב־18 בפברואר 1941 נתלה. הוא מ־
מבלי לגלות דבר על פרשת חטיפתם ש־
בני מישפחת לזרוב"ץ. דיבו בנוגר למו־
על פשע אחד בלבד: רצח המוכתר ש־
הכפר רומאנה. פיעשו הוגדר כפלילי. ה־
ברים לא רצו להעיד ולעורר מחדש א־
פרשת המרד הערבי. חקירתו ומישפט
לא סייעו. כמוא זה לפיתרון תעלום
היעלמם של משה וברוריה לזרוביץ ו־
אליהו קירזנר.

כעבור עשרים וחמש שנים. באוקטבר
1962 — נזכר שמו של לזרוביץ בשיח־
שקיים עיתונאי עם אחד מערביי המשפ־
לש על מאורעות 36—39. המרחקים שני־
ת לשיחה — הגיע את ילדי לזרוביצ־
לנקוט פעולה. לבקשתם ולבקשת אנש־
העיתון — ניאותה מישטרת ישראל ל־
קוד בפרשה מחדש. בתיקוות למצוא ל־
פחות את מקום קבורת הנרצחים.

החקירה הופקדה בידי הקצין שלמ־
בן־אלקנה. בשל עברו הבטחוני המ־
דיעיני הנשיר ובשל היותו „ערבים־
מנוסה. הוך ימים אחדים ניפגש עם עש־
רות אנשים. ביום השלישי לחקירתו נ־
דע לו. כי קיים אדם הידוע את מקו־
קבורתם. חקירתו המאומצת נשאה פר־
ריגל (המרים ובימר) מציג בסרט
פרשה זו על כל גילגוליה. ציולם — מש־
נגיו. המיקה. בפועל — מאיה דיקל־
עריכת פרס — תמי גור.

החיפושים

ב-30 ביולי 1963, לאחר שמונה חודשים של חקירות אינטנסיביות, 25 שנה לאחר הרצח, שלמה אריה בן אלקנה הצליח במשימה. הוא גילה את המקום בו הוטמנו הגופות. את העצמות והכפתורים שמצא העביר לבדיקת המכון הפתולוגי. התגלה כי מדובר בשני גברים ואישה שתיאורם התאים למשפחה. בין השרידים, נמצאו כפתורים, אשר אחותה של ברוריה, רבקה, זיהתה ככפתורים מהחלוק של ברוריה.

פוענחה תעלומת החטיפה והרצח של הקצין לזרוביץ, אשתו וגיסו

הקצין ומשפחתו נחטפו על־ידי כנופיית אבו־דורה ממחנה עתלית לפני 25 שנה. – במיבצע־חקירה ללא תקדים הצליחה המשטרה לזהות ולאתר חלק ממשתתפי ההתקפה על המחנה, שחלקם הם היום אזרחי מדינת ישראל. – ליד עין־הוד נתגלה קבר ובו

עצמות וכפתורי אשה

— מאת מ. תלמי ומ. ויניצקי —

תעלומת הרצח של קצין משטרת־המנדט משה לזרוביץ, בן ה־35, אשתו ברוריה וגיסו אליר הו קירז'נר, אשר נחטפו ב־17.8.1938 על־ידי אנשי אבו־דורה, בעת התקפתה של כנופייה זו על מחנה האסיירים בעתלית — פוענחה בסוף חודש זה על־ידי משטרת ישראל, לאחר חקירה מסועפת בה הושקעו מאמצים גדולים.

עד כה נחקרו 21 איש, שנטלו חלק בהתקפה על המחנה, בחטיפתם והריגתם של השלושה. אנשים אלה הם כל יום אזרחי מדינת ישראל. נודע, כי הקצין משה לזרוביץ, אשתו וגיסו הוצאו להורג, לאחר היתר של „מופתי" שנלחם לכנופיה, אשר גזר לא לגעת לרעה בילדים. גם איש זה נמצא כיום בישראל.

מיבצע החקירה נפתח בחודש נובמבר 1962, כאשר המפקח הכללי של משטרת ישראל מר יוסף נחמיאס מינה את מפקח שלמה בן־אלקנה מהמטה הארצי של המשטרה לנהל את החקירה.

בחקירה זו נסתייעה המשטרה באיסוף כל האינפורמציה מאותה תקופה על מבצעי התתקפה, חברי כנופיית אבו־דורה. כן נגבו עדויות מאנשים ששימשו או בתפקידים שונים במשטרה, ב„הגנה" ובמוסדות שונים. מגורדע, כי התחדשה החקירה בפרשת החטיפה והרצח, נגשו נציגונות מצד כמה ערבים, שהיו מעורבים בפשע זה, לחבל בחקירה ובאיתור מקום קבורת השלושה.

המפגה בחקירה חל ב-30.7.1963, כאשר על סמך כל הנתונים שנאספו במשך חודשים, ובהתאם לידיעה מודיע, אותר מקום בו נטמנו עצמות, בתוך בור בחרים שמעל כפר האכנים עין־הוד.

בבדיקה מעבדתית הוכח, כי העצמות שייכות לפחות לשתי גופות ואולי לשלוש גופות. בהמשך החקירה נתגלה בתוך תבור קליע של רובה „מאוזר" גרמני, כפתורים של חולצת־אשה וכפתור נוסף, כנראה של לבוש־גבר.

עם מסירת הידיעה ממשיכים עדיין אנשי המשטרה בסריקת הבור, בסיגון ההולות ובליקוט העצמות. (ראה כתבה בעמ' 2).

דה־גול באיגרת סודית לקנדי: צרפת לא תצטרף להסכם מוסקבה

צרפת אינה מתכוננת לנטורף להסכם מוסקבה על צו נשק גרעיני.

סודית ששלח דה־גול לקנדי, בתשובה לאיגרתו מה-25 ביולי.

אינה מוכנה לקבל סיוע אמריקני בשטח הגרעיני, אם יהיה כרוך בהגבלות אז בתנ-

רחל ליזרוביץ'

בת ברוריה ומשה, נולדה בראשון לציון ב-10 יוני 1926. בילדותה חייתה עם המשפחה בעתלית. לאחר מות הוריה, התחנכה בכפר הנוער בן שמן ובחברת הנוער בקיבוץ עין חרוד. בשנת 1945, התגייסה לפלמ"ח במסגרת הכשרת שדמה ושירתה בקיבוץ יגור. בהמשך, עברה לירושלים ולמדה בבית ספר לאחיות.

רחל ליזרוביץ'

במלחמת העצמאות, נמנתה עם מלווי השיירות לירושלים ושירתה כחובשת בגדוד השישי בחטיבת הראל. אחרי שחרורה ב-1949, נשלחה לעדן שבתימן שם עבדה כמתנדבת בארגון יהדות תימן והכנתם לקראת העלייה לארץ. בארץ ליוותה את קליטתם. היא נישאה לאפרים לנציצקי ונולדה בת בשם אורה. רחל נפטרה בכ' בניסן תשנ"ה, 1 ביוני 1995 בגיל 69.

יפרח ליזרוביץ'

בן ברוריה ומשה, נולד בארץ ב-2 באוגוסט 1930. לאחר מות הוריו כשהיה בן 8, עבר לגור בפנימייה. בשנת 1946 בגיל 16 בלבד, תגייס לפלמ"ח להכשרה של התנועה המאוחדת בדגניה ב', פלוגה ג'.

במסגרת זו גויס למשטרת היישובים העבריים ושירת כנוטר לשמירת קו המים בנגב.
הוא נשא לאישה את מירה ונולדו להם שלושה ילדים: עודד, תמר וחגית.

יפרח ליזרוביץ'

יפרח שירת במחלקת "חיות הנגב" של הגדוד השני של הפלמ"ח. עבר קורס צלפים בקיבוץ סעד. ערב כיבוש באר שבע נפצע בעלותו על מוקש. לאחר שהחלים, שירת בצה"ל ביחידת מודיעין. שנים רבות היה חבר ב"אגד" ובשנים בשנים 1985-1994 עבד בהתנדבות במשטרת התנועה באזור הצפון ומתגורר בקרית ביאליק.

חגי ליזרוביץ'

בן ברוריה ומשה, נולד בחיפה בשנת תרצ"ו (1936), אח צעיר לרחל וליפרח. בגיל שנתיים חי עם כל משפחתו בעתלית, שם שירת אביו. לאחר מות ההורים, הילדים הועברו למקומות שונים. הבוגרים לפנימיות וחגי לבית דודתו רבקה גורדון, ברחוב ברנשטיין-כהן בתל אביב.

לאחר הצטרפותה של איטליה ללחימה לצד גרמניה, מוסוליני הכריז "הסגר טוטאלי" על מושבות בריטניה ושטחי חסותה, בהם ארץ ישראל. תל אביב וחיפה הופצצו כחמש-עשרה פעמים על ידי מטוסים איטלקיים, הפצצות שגרמו למאות הרוגים - יהודים, ערבים וחיילי המנדט הבריטי. ב-9 בספטמבר 1940, הפציצו מטוסים איטלקים את תל אביב והטילו כ-60 באזור הרחובות המלך ג'ורג'-בוגרשוב-פינסקר.

נפילתו של חגי ליזרוביץ'

כתוצאה מההפצצות, מאות נפצעו, 130 איש נהרגו ובהם 122 יהודים, שארבעה מהם נותרו אלמונים. חגי שיחק עם קבוצת ילדים בגן ליד בתיהם ונפגע.

ביום שני ו' באלול ת"ש, נהרג חגי והוא בן ארבע וחצי שנים במותו. הותיר אחות, אח ודודים. לזכר ההרוגים הוקמה אנדרטה בכיכר מיכאלס, ברח' המלך ג'ורג' פינת שד' בן ציון בתל אביב.

הבאתם למנוחות

שרידי גופותיהם של הנרצחים נתגלו רק לאחר 25 שנים על-ידי רס"ן שלמה בן-אלקנה בתוך בור בהר הכרמל. הובאו לקבורה בבית-העלמין בראשון לציון.

הנצחתם באנדרטאות